

до наказу від _____ 2021 р. № _____

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Діброва А.Д

“ _____ ” _____ 2021р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
організації підприємництва та біржової діяльності

Протокол №20 від 1 червня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ Ільчук М.М

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП Облік і аудит

_____ Кузик Н. П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ
ФОРМУВАННЯХ**

спеціальність «Облік і оподаткування»

освітня програма «Облік і аудит»

Факультет економічний

Розробники: д.е.н. професор Ільчук М.М., доцент, к.е.н Любар Р. П

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021р.

Опис навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь				
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>			
Спеціальність	<i>071 «Облік і оподаткування»</i>			
Освітня програма	<i>Облік і аудит</i>			
Характеристика навчальної дисципліни				
Вид	денна форма навчання (вибіркова)	заочна форма навчання (вибіркова)		
Загальна кількість годин	93	28		
Кількість кредитів ECTS	3	1		
Кількість змістових модулів	2	2		
Курсовий проект (робота) (за наявності)	1	1		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	<i>Екзамен</i>		
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання				
	денна форма навчання	денна форма навчання (СТ)	заочна форма навчання	заочна форма навчання (СТ)
Рік підготовки (курс)	4	4	5	5
Семестр	8	8	9	10
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>15 год.</i>	<i>16 год.</i>	<i>16 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>30 год.</i>	<i>12 год.</i>	<i>14 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>48 год.</i>	<i>30 год.</i>	<i>32 год.</i>	<i>50 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	3	3	3

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета підготовка кваліфікованих спеціалістів для аграрного сектору, що володіють навиками організації та планування виробничої діяльності аграрних підприємств різних форм власності та господарювання.

Завдання - формування у студентів системи теоретичних і прикладних знань з раціональної організації виробничої системи аграрних формувань, а також планування їх ефективного функціонування та розвитку на основі використання сукупного економічного потенціалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основи теорії організації - закони та закономірності, що діють у виробничих системах, принципи, методи та механізми організації ефективної виробничої діяльності аграрних формувань;

- сутність та зміст основних категорій науки «планування», ключові принципи, методи та методологію планування поточної виробничо-фінансової діяльності та розвитку аграрних формувань.

вміти:

- самостійно обґрунтовувати параметри раціональної будови та функціонування виробничих систем та поєднання ресурсних складових аграрного виробництва;

- розробляти виробничі програми з рослинництва, тваринництва, підсобних виробництв та промислів, їхнього ресурсно-фінансового забезпечення з метою створення цінностей для задоволення обумовлених потреб споживача та створення додаткової вартості для виробника;

- визначати оптимальні параметри розвитку аграрних формувань на основі обґрунтування цільової стратегії, розробки та впровадження тактичних планів її реалізації.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв'язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): Здатність здійснювати контроль господарської діяльності як функції управління підприємством з метою забезпечення його ефективного функціонування, оцінки результатів роботи, виконання планів, визначення порушень прийнятих норм і стандартів, підвищення відповідальності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

– скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
го		л	п	лаб	інд	с.р.		го	л	п	лаб	інд
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Наукові основи організації і планування аграрного виробництва												
Тема 1. Предмет, завдання і методи науки	4	2	2					2	2			
Тема 2. Види підприємств і об'єднань, їх організаційно-економічні основи	4	2	2					2	2			
Тема 3. Організація використання землі, засобів виробництва і трудових ресурсів	4	2	2					2	2			
Тема 4. Основи та організація планування в аграрних формуваннях	2		2				2		2			2

Тема 5. Планування виробництва продукції в аграрних формуваннях	4	2	2					2	2			
Тема 6. Планування собівартості продукції і фінансовий план підприємства	4	2	2					2	2			
Тема 7. Суспільні форми організації виробництва	2		2	2					2			2
Разом за змістовим модулем 1	26	10	16	6				10	16			6
Змістовий модуль 2. Наукові основи організації і планування аграрного виробництва												
Тема 8. Організація рільництва і кормо виробництва	4	2	2					2	2			
Тема 9. Організація овочівництва, садівництва і виноградарства	2		2	2					2			2
Тема 10. Організація скотарства	4	2	2					2	2			
Тема 11. Організація вирощування молодняку ВРХ	2		2	2					2			2
Тема 12. Організація вівчарства.	2		2						2			
Тема 13. Організація виробництва продукції свинарства та її ринок	4	2	2					2	2			
Тема 14. Організація виробництва продукції птахівництва та їх ринки.				2								2
Тема 15. Організація зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань	4		2	2					2			2
Разом за змістовим модулем 2	20	6	14	8				6	6			8
Усього годин	48	16	30	14				16	12			14

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Визначення рівня безбиткового обсягу виробництва продукції	2
2.	Земельні угіддя господарства їх використання та поліпшення	2
3.	Планування урожайності сільськогосподарських культур	2
4.	Економічна оцінка сільськогосподарських культур	2
5.	Визначення розміру посівних площ і виробництва продукції рослинництва	2
6.	Розрахунок потреби і вартості насіння	2
7.	План використання продукції рослинництва	2
8.	Розрахунок потреби і вартості добрив та засобів захисту	2
9.	Розрахунок потреби і використання сільськогосподарської	2

	техніки	
10.	Планування трудових ресурсів та складання технологічних карт у рослинництві	2
11.	Планування поголів'я ВРХ	2
12.	Планування виробництва і реалізації молока та м'яса	2
13.	Планування кормової бази	2
14.	Планування витрат у рослинництві та собівартість продукції	2
15.	Планування витрат виробництва у тваринництві	2

4. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Розставте у відповідності до класифікації системи господарства наступні відповіді:

A. За технологічною ознакою	1. Система рослинництва
B. За галузевим принципом	2. Система землеробства
C. За структурним принципом	3. Організаційна
	4. Система удобрення
	5. Система оплати праці
	6. Система годівлі
	7. Система тваринництва
	8. Система допоміжних і обслуговуючих виробництв
	9. Виробнича
	10. Соціальна

2. Потреба в добривах визначається на основі:

1	Розміру посівних площ
2	Норм внесення та розміру посівних площ
3	Урожайністю сільськогосподарських культур
4	Цін на добрива

3. Як називається підприємство, яке має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами і несе відповідальність тільки своїм майном

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

4. До якої форми господарювання належать приватно-орендні підприємства?

1	Приватної;
2	Державної ;
3	Колективної;
4	Ні до одної з перелічених.

5. Скільки відсотків голосів необхідно мати для вирішення питань про напрями діяльності ТОВ, затвердження його планів та звітів:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

6. Для ведення фермерського господарства безоплатно в постійне користування надаються земельні ділянки розміром не більше:

1	20 га
2	50 га
3	100 га
4	150 га

7. Як називається коефіцієнт який показує вартість основних виробничих фондів на одного середньорічного працівника:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

8. При якій організаційно-правовій формі підприємства передбачена обов'язкова трудова участь засновників у його діяльності?

1	товариство з обмеженою відповідальністю
2	акціонерне товариство
3	виробничий кооператив
4	приватно – орендне підприємство

9. Як називається відсоток суми прибутку на 1 грн суми вартості основних і оборотних фондів:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

10. Бізнес план відноситься до:

1	Оперативного планування
2	Перспективного планування
3	Річного планування
4	Галузевого планування

11. Розставте у відповідності до класифікації, плани аграрних формувань:

А. Перспективне	1. Плани-наряди бригадам, ланкам, агрегатам, окремим виконавцям робіт
В. Річне	2. Виробничі програми бригад, ферм та ін. підрозділів
С. Оперативне	3. Робочі плани бригад, орендних колективів, та ін
	4. Річний план економічного і соціального розвитку підприємства
	5. Бізнес-план
	6. Квартальні, місячні, декадні плани ферм, підсобних підприємств

12. Розставте підприємства різних видів в залежності від таких класифікаційних ознак:

А. Правовий статус і форма господарювання	1. Кооперативні
В. Форма власності майна	2. Приватні
С. Мета й характер діяльності	3. Орендні
	4. Господарські товариства
	5. Комунальні
	6. Одноосібні
	7. Колективні
	8. Державні
	9. Комерційні
	10. Некомерційні

13. Керівника державного підприємства

1	Обирає колектив
2	Вирішується на загальних зборах
3	Призначає власник майна
4	Спостережна комісія

14. Розставте показники використання виробничих фондів в залежності від таких класифікаційних ознак:

А. Показники ефективності використання виробничих фондів	1. Коефіцієнт вибуття
В. Показники руху основних виробничих фондів	2. Фондовіддача
С. Показники використання енергетичних засобів	3. Фондомісткість
	4. Коефіцієнт оновлення
	5. Енергоощадність
	6. Коефіцієнт зношення
	7. Енергоозброєність

15. Який орган створюється для контролю за фінансово-господарською діяльністю кооперативу:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

16. Членами фермерського господарства не можуть бути:

1	Родичі
---	--------

2	Особи які працюють за договором
3	Подружжя
4	Всі вище перелічені можуть бути

17. Розставте у відповідності до класифікації засобів виробництва, в залежності від таких класифікаційних ознак:

A. За їх роллю в процесі праці	1. Засоби виробничого призначення
B. За характером участі у процесі виробництва	2. Предмети праці
C. За їх значенням у процесі виробництва	3. Основні
	4. Невиробничі основні засоби
	5. Засоби праці
	6. Оборотні
	7. Фонди обігу

18. Основним показником який визначає спеціалізацію аграрного формування є:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

19. Об'єктом дисципліни “Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях” є:

1	Механізм взаємовідносин між аграрними формуваннями;
2	Підприємство;
3	Механізм взаємовідносин підприємства з державою;
4	Процес планування в аграрних формуваннях.

20. Як називається показник який показує відношення прибутку до собівартості реалізованої продукції:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

21. Більш ніж скільки % голосів має бути присутніх на зборах учасників ТОВ щоб вони вважалися повноважними:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

22. При якій організаційно-правовій формі підприємства передбачена обов'язкова трудова участь засновників у його діяльності?

1	Товариство з обмеженою відповідальністю;
2	Акціонерне товариство;
3	Виробничий кооператив;
4	Повне товариство.

23. Хто, згідно закону «Про фермерське господарство», представляє інтереси фермерського господарства перед іншими організаціями, підприємствами, установами?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

24. Потреба в добривах визначається на основі:

1	Розміру посівних площ
2	Норм внесення та розміру посівних площ
3	Урожайністю сільськогосподарських культур
4	Цін на добрива

25. Який основний документ земельного законодавства регулює земельні відносини в Україні?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

26. Фондозабезпеченість -це:

1	Вартість основних виробничих фондів на 1 середньорічного працівника;
2	Відношення вартості валової продукції до вартості основних виробничих фондів.
3	Вартість основних виробничих фондів с/г призначення на 100 га сільськогосподарських угідь;
4	Відношення вартості основних виробничих фондів до вартості валової продукції.

27. Як називається документ в якому наведені дані про природні властивості земель, їх господарський і правовий статус, в якому наведено облік кількості і якості земель та її економічну оцінку:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

28. Потребу в насінні розраховують:

1	Діленням кількості насіння на площу
2	Множенням площі на потребу насіння на 1 га
3	Діленням площі на урожайність
4	Множенням урожайності з 1 га на площу

29. Основні виробничі процеси в рослинництві організовують відповідно до:

1	Розміру площ і тракторів
2	Кількості працівників
3	Технологічних карт
4	Наявності матеріально-технічних ресурсів

30. Основною метою створення господарського товариства є отримання..

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

5. Методи навчання.

Розкриття основного матеріалу - словесний метод – у формі лекційних занять. Матеріали лекцій та презентацій за темами робочої програми викладені на Навчально-інформаційному портал ННІ бізнесу НУБіП: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2065>

При розкритті тем змістових модулів для демонстрації рисунків, схем, таблиць – наочний метод – лекція-візуалізація (необхідна аудиторія оснащена мультимедійним пристроєм). Для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні попередньо набутих знань використовується практичний метод навчання – у формі практичних занять та індивідуальних завдань. Творчі, проблемно-пошукові методи навчання (інтелект-карти тощо) студенти використовують при виконанні самостійних, індивідуальних завдань та курсових проектів.

6. Форми контролю.

Поточний контроль знань студентів – під час виконання практичних робіт, індивідуальних завдань (рефератів, тестування) рейтингові оцінки за 2 змістовими модулями. Змістовий модуль містить 30 тестових завдань, цінність одного завдання – 1 бал.

Формами підсумкового контролю знань студентів з дисципліни “Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях” є екзамен.

7. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

12. Рекомендована література

Основна

1. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Навчальний посібник/ За ред. М.М. Ільчука. - К.: ЗАТ "Нічлава", 2012. - 304 с.
2. Курсове проектування та підготовка випускних бакалаврських і магістерських робіт з організації агробізнесу. Навчальний посібник/ За ред., М.М.Ільчука. - К.: ЗАТ "Нічлава", 2012. - 139 с.
3. Організація та планування виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник / за ред. М.М. Ільчука, І.А. Коновала.-К.: ННЦ «ІАЕ», 2017.- 56 с
4. Планування і контроль на підприємстві: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня / уклад. Г. О. Селезньова, Л. В. Запащук. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 105 с
5. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник. - К.: КНЕУ, 2018. - 550 с.
6. Тарасюк Г.М, Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. - К.: «Каравела», 2019. - 352 с.
7. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник. - Львів: «Магнолія плюс», 2014. - 268 с.

Допоміжна

1. Должанський І.З. Бізнес-план:технологія розробки. Навчальний посібник, 2-е вид. /І.З.Должанський. Т.О.Загорна. - К.:Центр учбової літератури. - 2009. - 384 с.
2. Дробот В.І. та ін. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства/ В.І. Дробот, В.П. Мартьянов, М.Ф. Соловійов, А.В. Токар: Навчальний по- сібник. - К.: Мета, 2003. - 336 с.
3. Економічний довідник аграрника/ За ред. Ю.Я.Лузана, П.Т.Саблука. - К.: Преса України, 2003. - 800 с.
4. Ільчук М.М.Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК: Навч. посібник /М.М.Ільчук, І.А. Коновал. - К.:ЗАТ «Нічлава», 2013. -308 с.
5. Македон В.В. Бізнес-планування:Навч.посібник. - К.:Центр учбової літератури, 2009. - 236 с.
6. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур / За ред. П.Т. Саблука, Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. - К.: ННЦ ІАЕ, 2005. - 402 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua/> - Верховна рада України

2. <https://www.kmu.gov.ua/> - Кабінет Міністрів України
3. <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> – Міністерство економіки
4. <https://www.farmer.co.ua/ua/> - Асоціація фермерів та землевласників України
5. www.nbu.gov.ua - сайт Національної наукової бібліотеки ім. В.І.Вернадського
6. www.iae.org.ua – сайт ННЦ «Інститут аграрної економіки»
7. www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики України